

SJABBAT SJALOM

Sjabbat Weekblad voor Nederland

Jaargang VIII, Nr. 270

Parasjat Wajjesjev

23 Kislev 5769
19/20 december 2008

Overzicht Parasjat Wajjesjev (Genesis 37:1-40:23)

Ja'akov vestigt zich in het land Kena'an. Zijn lievelingszoon Joseef brengt hem onrustbarende berichten over zijn broers. Ja'akov maakt voor Joseef een mooi kledingstuk met veelkleurige strepen. Joseef wakkert de haat van zijn broeders nog verder aan door hen te vertellen over zijn profetische dromen – korenschoven die zich voor zijn schoof buigen, en de zon, de maan en de sterren die voor hem buigen – ze zijn een aanwijzing dat zijn familie hem tot koning zal benoemen. De broeders beschuldigen Joseef van usurpatie en besluiten hem te executeren. Wanneer Joseef in Sjechem aankomt, waar zijn broers de kudden weiden, besluiten zij hem, op aanwijzing van Re'oeween [Ruben], niet te doden maar hem in een put te werpen. Het was Re'oeweens bedoeling Joseef te redden. Jehoeda overreedt vervolgens de broers om Joseef uit de put te halen en hem te verkopen aan een karavaan voorbijrijdende Ismaëlieten. Re'oeween komt terug naar de put en vindt die leeg. Hij verscheurt van verdriet zijn kleren. De broers hebben het kledingstuk van Joseef in het bloed van een geslacht geitje gedoopt en tonen dat aan Ja'akov, die veronderstelt dat Joseef verscheurd is door een wild beest. Ja'akov is ontroostbaar. Intussen is Joseef in Egypte verkocht aan Potifar, de commandant van de lijfwacht van Par'o. Een apart hoofdstuk in de parasja is gewijd aan Jehoeda, wiens zoon Er voor straf sterft omdat hij weigert zijn vrouw Tamar zwanger te maken. Onan, Jehoeda's tweede zoon, trouwt met Tamar in een zwagerhuwelijk. Hij wordt onder vergelijkbare omstandigheden gedood. Wanneer de vrouw van Jehoeda overlijdt, probeert Tamar kinderen te krijgen van Jehoeda, omdat zij door middel van profetie weet dat uit haar nakomelingen via de lijn van Jehoeda en de dynastie van David de *masjiach* zal voortkomen. Intussen stijgt Joseef in macht in het huis van zijn meester in Egypte. Zijn buitengewone schoonheid trekt ongewild de aandacht van de vrouw van zijn meester. Woedend als hij haar avances verwerpt, beschuldigt zij Joseef ervan, dat hij geprobeerd heeft haar te verleiden. Joseef wordt in de gevangenis gegooid. In de gevangenis voorspelt Joseef met succes de droom van de opperschenker van Par'o (Farao), die in ere hersteld wordt, en de droom van de chef-kok van Par'o die wordt opgehangen. Ondanks diens belofte, vergeet de opperschenker Joseef te helpen, en Joseef moet in de gevangenis blijven.

*Met toestemming vertaald uit Torah Weekly van Ohr Somayach in Jerusalem, Israel
©1998 Ohr Somayach International - All rights reserved.*

Haftara Wajjesjev (Amos 2:6-3:8)

De voorspelling van de val van Edom

Door Reuben Ebrahimoff

De Haftara opent met woorden over de zonden van de Tien Stammen. Zij hadden vier zonden begaan waarmee Hasjem buitengewoon ongelukkig was: 1. afgoderij, 2. immoreel gedrag, 3. bloedvergieten en 4. de Israëlitische rechters waren omkoopbaar. De eerste drie was Hasjem bereid te vergeven maar tot vergiffenis van de vierde was Hasjem niet bereid. Een eerlijk mens heeft recht op een eerlijk rechtsoordeel en wanneer mensen voor „G-d gaan spelen” met de levens van anderen, dan kunnen zij beter eerlijk zijn. De Haftara kondigt dan aan dat Israël gestraf zal worden. Hasjem heeft ons de mogelijkheid gegeven om te kiezen. Wij hebben de keuze om het Jodendom te gebruiken als een levenswijze of niet. Maken wij gebruik van deze mogelijkheid? Of beschouwen wij het Jood-zijn als een last? In dat geval krijgen wij een lesje van de Profeet Amos. Wij leren over het verleden van het Emoritische volk. Ondanks dat zij de sterkste waren van de zeven volken die Israëls vijanden vormden, vernietigde Hasjem hen met gemak wegens hun afschuwelijk gedrag. Wij moeten ons altijd realiseren en niet vergeten dat Hasjem ons voortdurend gadeslaat en Hij is steeds bereid ons te belonen of te straffen. De Haftara bespreekt waarom Hasjem zo streng is voor de Joden. Dat is omdat Hij zoveel van hen houdt. Dat stelt ons in staat ons zelf te beschouwen en *tesjoewa* te doen en onszelf te verbeteren zoveel als mogelijk is.

De Joden worden aangespoord om de woorden van de Profeet serieus te nemen want deze woorden geven de toekomstplannen van Hasjem weer en eens zullen zij bewaarheid worden. Het zijn niet slechts gedachten van de Profeet, maar het zijn woorden die de Profeet door Hasjem in de mond gelegd zijn. Amos gaat verder en vertelt ons dat de Profeten een geheime kennis hebben. Hasjem doet niets zonder eerst zijn plannen aan zijn dienaren te onthullen.

Het verband tussen de Haftara en de Parasja

In de openingsverzen van de Haftara van deze week beschuldigt Amos bepaalde Joden ervan de *Tsaddiek* (een rechtvaardig iemand) voor geld te hebben verkocht en de arme voor schoenen. In de Parasja verkopen de zonen van Ja'akov Joseef, de *tsaddiek* in slavernij en van het geld dat zij voor hem krijgen kopen zij schoenen voor zichzelf.

De moraal van de Haftara

Het ligt in de menselijke natuur om zijn eigen zonden te bagatelliseren. Een beetje *Lasjon hara* is toch niet zo erg. „Ik heb de Sjabbatwetten niet zo goed bestudeerd, dat is toch niet zo erg.” Ik heb geen beracha gemaakt voor het voedsel dat ik gegeten heb. Het was trouwens niet zo kosjer. Wat kan mij overkomen.” Goed? Fout! Alleen omdat Hasjem ons niet bij iedere overtreding een „bekeuring geeft voor te hard rijden” iedere keer dat wij langs Zijn radarscherm zoemen, betekent dat nog niet dat Hij onze overtreding niet heeft opgeschreven. Voordat je de keuze maakt om een mitswa te doen, dan wel een *awera* [overtreding], vraag jezelf dan eens af of het de moeite waard is. Je zonden negeren, wist hen nog niet uit.

Inzicht in Parasjat Wajjesjev

door Rabbi Heshy Grossman

„Wajjesjev Ja'akov beErets Migoerei Aviv, beErets Kena'an – En Ja'akov vestigde zich daar waar zijn vader woonde, in het Land Israël” (*Bereisjiet* 37:1).

Ja'akov wilde rustig wonen, maar daar werd hij overvallen door de opwinding over Joseef. Zei Hasjem: „Is het niet genoeg voor de *tsaddikiem* dat de *Olam HaBa* op hen wacht? Moeten zij ook nog zoeken naar rust op deze wereld?” (*Rasji*).

Ja'akov wordt vermaand omdat hij vredig wilde rusten in het land van zijn vaderen. Wat precies deed hij verkeerd? Zeker, Ja'akov had niet de wens om met pensioen te gaan. Wanneer hij om een verlichting vroeg, was dat alleen om G-d beter te kunnen dienen, ongestoord door opschuddingen die het kenmerk waren van de afgelopen twintig jaar van zijn leven.

Hier willen wij deze vraag beantwoorden, en aantonen waarom er geen makkelijke weg is naar de Komende Wereld.

1

„Zij [de ouderlingen] van Athenen zeiden tegen hem [Rabbi Jehosjoea ben Chananja]: ‘Wij hebben een bron in het veld, breng die naar de stad!’ Hij bracht hen zemelen en gooide die naar hen toe en zei: „Weef voor mij een touw van zemelen en dan zal ik het binnen brengen.’ Zij zeiden tegen hem: ‘Is het mogelijk om een touw te weven van zemelen?’ Hij zei tegen hen: ‘En is het mogelijk om een bron van het veld naar de stad te brengen?’ ” (*Bechorot* 8b)

De Gaon van Wilna verklaart dit raadselachtige debat, waarbij Rabbi Jehosjoea ben Chananja het Joodse geloof verdedigt voor de wijze mannen van Griekenland:

„Onder het oppervlak van de aarde, verborgen voor het menselijk oog, ligt iets dat alles in leven houdt: water; of Tora, de spirituele parallel daarvan. De *Bnee Jisraël* beweren dat het onze voorvaderen waren die deze bron gegraven hebben; het is van hen dat wij, tot op deze dag drinken totdat we onze dorst gelest hebben.

Momenteel is de bron bedekt met een grote steen – de slechte neiging van de mens – en we wachten geduldig op de verlossing. Redding zal komen dankzij de verdiensten van onze drie rechtvaardige voorvaderen, zij die de bron voor het eerst geopend hebben, diep in het Joodse hart.

Het idee is als volgt: Uit Avraham kwam Jismaël, en uit Jitschak kwam Esav. Zij zijn het kaf en het stro voor de tarwekorrel... en dat is het wat Esav vraagt aan zijn vader: ‘Hoe verdient men stro?’ [om aan te tonen dat zelfs stro – Esav – heilig is]... en Ben David zal niet komen totdat zij [*Klal Jisraël*] zijn afgescheiden van de volken, die zullen zijn ‘als het kaf, weggewaaid in de wind’ (*Tehilliem* 1:4). Daarom zullen er twee Mesjiachen komen, parallel aan Avraham en Jitschak, die het kaf en het stro zullen afscheiden.

Maar zij zullen nog geen verlossing kunnen brengen, totdat de zemelen van het meel zijn gescheiden, zij zijn sterk gehecht aan de korrels. Dat is de *Erev Rav*, het afval, van de positie van Ja'akov. Dat is ‘de grote steen [op de mond van de bron]’ (*Bereisjiet* 29:2), hetgeen de vertraging [van de verlossing] is. Daarom ‘naderde Ja'akov en wentelde de steen van de opening’ (*Bereisjiet* 29:10)'

En deze afscheiding [van de zemelen] is gestopt, ten gevolge van onze vele zonden in ballingschap, en

de *Erev Rav* is sterk verbonden, in hun midden. En het fijnmalen [van het graan] is gestopt... (*Kohelet* 12:3). Daarom: „*Iem ein kèmach, ein Tora* (zonder fijn meel is er geen Tora) (*Avot* 3:17), want de zemelen zitten nog steeds vast aan het graan.

En dit is het doel van de ballingschap, om te worden gebroken in de ballingschap, tot de afscheiding [zoals in]de drie dagen van duisternis [tijdens de negende plaag in Egypte] ... en dan zullen alle slechte mensen van Israël sterven.”

(*De Gaon van Wilna, Peroesj al Kamma Aggadot*)

De ouderlingen van Athene spotten met het geloof van de Joden. Hebben jullie werkelijk toegang tot de verborgen bronnen? Waar zijn die? Kan je die hier brengen van het veld, het deel van Esav, ‘de man van het veld’?

„Kunnen jullie een touw maken van zemelen?” antwoordde Rabbi Jehosjoea ben Chanaja hen.

„Daar waar zemelen in huis zijn, daar is armoede in het huis” (*Pesachiem* 111b), en verder: „*Ein anie ela beda’at*” (er is geen andere ware armoede dan armoede van wijsheid) (*Nedariem* 41a). „Wat is armoede? Armoede van Tora.” (*Kedoesjien* 49b).

De verborgen bronnen zijn de geheimen van Tora, die wachten om ontdekt te worden door de mens die puur wit brood eet, die de tarwekorrel scheidt van de irriterende zemelen. Verlossing zal komen, zegt Rabbi Jehosjoea, wanneer de kinderen van Ja’akov hun kwade neigingen opzij gooien, die staat tussen hen en de zoete, heldere wateren van de bron van hun voorvaders in.

2

Er was eens een advertentiecampagne voor Club Med Vacanties. Een panorama-gezicht op een blauwe oceaan, een stralende zon en mensen die zichzelf vermaakten met verschillende vormen van recreatie. De kern van het verkoopverhaal was zoiets als: „Kom naar de Club Med, en ontspan je! Je kunt golf spelen op onze schitterende golfbaan, of eten in een van onze fijne restaurants. Je kunt snorkelen, of duiken, zwemmen op onze afgescheiden stranden! Je kunt kilometers wandelen over schoon wit stand!”

Maar de voornaamste attractie was dit: terwijl de camera inzoomde op twee mensen die bewegingloos met hun gezicht naar de grond lagen: „Of je kunt komen en helemaal niets doen!”

Het aantrekkelijkste argument is voor het laatst bewaard. Wie kan dat weerstaan? Stel je voor, je droom wordt vervuld! Je hoeft absoluut niets meer te doen!

Wij bezien het leven een beetje anders.

„*Hajom le’asotam oemachar lekabeel scharam*” – Vandaag is om wat te doen, morgen is om de beloning te krijgen” (*Eroevien* 22a).

De mens werd op deze wereld gezet om een taak uit te voeren. Hier werkt de mens, bereidt hij zich voor op de toekomst, zijn eeuwige rust. Deze wereld wordt vergeleken met de zes dagen van de week, de drukke bedrijvigheid in de jacht om ons levenonderhoud te verdienen. Wanneer is verboden op Sjabbat.

Maar intussen moeten we het kaf van het koren scheiden.

Laten we dat verklaren:

Als deze wereld bekend staat als *Olam Hazee* – Deze Wereld – zou het dan niet logischer zijn als we de volgende wereld aanduiden met *Olam Hahoe* – Die Wereld? Waarom *Olam Haba* – de Komende Wereld?

De volgende wereld komt na deze; hij volgt als een resultaat, een product van onze handelingen. *Olam Haba* is niet een onafhankelijke wereld, maar wij scheppen onze eigen plaats in de eeuwigheid. Ten slotte, wanneer men zich geen moeite getroost op *Erev Sjabbat*, wat eet men dan op Sjabbat?

Ook deze wereld staat niet op zichzelf. Zijn waarde wordt gemeten naar de mate waarin hij gebruikt wordt om G-ds wil na te streven. Hij is als een instrument, die de mens in staat stelt om zijn doel te bereiken.

Olam Hazee is de zemelen, het kaf en het stro. Zij komen altijd eerst. Hun aanwezigheid bevordert de groei van de kostbare graankorrel, die daar binnenin ligt. Het is om deze reden dat de Zohar begint met het vers: „Zoals een bloem tussen de doornen, zo is mijn geliefde tussen de dochters” (*Sjier Hasjieriem* – Hooglied – 2:2). Het is dit idee dat de basis vormt van de diepere betekenis van het leven, de bron van de verborgen geheimen. Door de lagen van valsheid, die de fysieke wereld kenmerken, weg te pellen, wordt de kern van de waarheid van de oorsprong van het bestaan onthuld voor de uitverkozen enkeling. Door de futiliteiten van een oppervlakkige wereld opzij te gooien, ontdekt *Klal Jisraël*, ‘de bloem tussen de doorns’ zijn eigen verborgen glorie.

De rechtvaardige mens heeft een uniek perspectief op het leven. Hij begrijpt dat hij niet zelfgenoegzaam kan zijn, nog geen moment. Hij is een trouwe dienaar, een toegewijd arbeider, trouw aan zijn taak. Hij weegt ieder woord af en analyseert iedere handeling, en hij is zich pijnlijk bewust van de formidabele obstakels die zijn succes in de weg staan. Hij heeft geen tijd te verspillen, geen minuut om te verliezen. Hij is voortdurend bezig het zand van de tijd te ziften, waarbij hij het nutteloze kaf terzijde werpt, in een onophoudelijke poging om deze wereld te reinigen.

„Het hooi, de stro en het kaf twisten met elkaar. De een zegt: ‘Het veld werd voor mij geplant!’ en de ander zegt: ‘Het veld werd voor mij geplant!’ De tarwekorrel zei: ‘Wacht tot de oogst en dan zullen we zien voor wie het veld geplant werd.’ Ze kwamen om te oogsten en de eigenaar van het veld wande zijn product. Het kaf waaide weg in de wind. Hij nam het hooi en wierp het tegen de grond. Hij nam het stro en verbrandde het. Hij nam de tarwe en maakte daar hopen van. Ieder die het zag, kwam en kuste het...

Zo zal het ook vergaan met de goddeloze volken. Deze zeggen: ‘Wij zijn de essentie en voor ons werd de wereld geschapen!’ en die zeggen: ‘Voor ons werd de wereld geschapen!’ Israël zegt tegen hen: ‘Wacht tot die dag zal komen en dan zullen we zien voor wie de wereld geschapen werd.’

Dit is zoals er geschreven staat (*Malachi* 3:19): ‘Want zie, de dag zal komen, brandend als een oven [en de booswicht en al diegenen die kwaad doen, zullen zijn als het stro, en die dag die zal komen, zal hen verbranden, zegt Hasjem van de legioenen, en zij zullen met wortel en tak worden uitgeroeid’

(*Bereisjet Rabba* 83:5)

In een wereld waar het doel van de mens is om tot twaal uur 's middags te slapen, om dan tot het ochtendgloren te spelen, daar is het geen toeval dat vol graan en zemelen het keuzevoedsel is. Ze mogen fysiek voedzaam zijn, maar onze verarmde zielen zijn niet in staat deze ruwe onreinheid te verteren.

Hoewel deze wereld vol is van zonde en onvolkomenheden, begrijpt de man met geloof dat een brood alleen gemaakt kan worden met veel inspanning. Totdat Sjabbat komt, werkt hij en spant zich in, om het meel, dat zijn levensonderhoud is, te verfijnen.

„*Na'ar hajitie, wegam zakantie, welo raïtie tsaddiek ne'etsav, wezaro mivakeesj lachem*”

Dit artikel is (in het Engels) te verkrijgen op het internet op:

<http://www.shemayisrael.co.il/parsha/dimension/index.htm>

(Met toestemming van en dank aan [shemayisrael.co.il](http://www.shemayisrael.co.il) vertaald)

DAF-Notities Nazier 24b

Door Rabbi Mendel Weinbach, decaan Ohr Somayach

Wie is de eigenaar van het overschot

Hoe kan een getrouwde vrouw haar eigen bezittingen hebben, wanneer de algemene regel is, dat alles wat zij bezit aan haar man toebehoort?

De vraag komt op in verband met het onderscheid dat in de Misjna gemaakt wordt tussen offerdieren, die van de echtgenoot zijn of van de vrouw, die een eed van *neziroet* gemaakt heeft, welke door haar echtgenoot geannuleerd werd, voordat die dieren geofferd werden.

Eén van de antwoorden, gegeven door Rav Pappa, is dat de vrouw in staat was de dieren te kopen van het geld dat zij opzij gelegd had door te sparen op het voedsel dat zij gegeten had. Het geld wat zij op deze manier gespaard heeft, is van haar, want de wet verplicht de echtgenoot om haar een voedseltoelage te geven.

Tosafot stelt hierover een vraag, op basis van de Gemara in *Ketoebot* (59a), waar staat dat geld, dat overblijft van de voedseltoelage, van de echtgenoot is.

Een oplossing voor dit probleem, zegt Tosafot, is dat er een verschil is met het geld dat overblijft, omdat de prijs van het voedsel omlaag ging en de situatie waarin de prijs van het voedsel gelijk gebleven is, maar waar de vrouw minder gegeten heeft dan normaal. In het eerste geval is het de echtgenoot die profiteert van de lager geworden prijzen, terwijl in het tweede geval het de vrouw is, die het geld toekomt, dat zij gespaard heeft door minder te eten.

DE MITSWOT VAN DE WEEK

In het Nederlands vertaald door Zwi Goldberg

Deel II: De Mitswot Lo-Ta'asei [de verboden] nr. 156

Overgenomen uit *Sefer haMitswot hakatsar* van de Chafeets Chaim. [Wat tussen rechte haken staat, is door de samensteller toegevoegd.]

156 . Het is verboden om achter de begeerten van het hart en de ogen aan te gaan

zoals er geschreven staat (*Bemidbar* 15:39): „Dat jullie niet achter je hart en je ogen aan gaat.” Dit betekent dat we in ons hart geen gedachten kunnen koesteren, die een van de hoofdprincipes van ons geloof zou kunnen ontwortelen, want de Satan probeert ons aan te zetten tot afvalligheid, wat G-d verhoede. En „Je ogen volgen” betekent immoreel gedrag, en de Geleerden, gezegend zij hun aandenken, hebben geleerd (Talmoed Bavli, traktaat Berachot 12b): „Je hart volgen” betekent heidendom, en „je ogen volgen” betekent hoererij.

Included in this prohibition is the rule not to plan and pursue other delights and cravings of this world. It is very, very necessary to beware of reprehensible thoughts: for that is the foundation on which everything depends. For a man must hal!ow and purify his thoughts with al! his might; and if some pleasure comes to him, let him have the intention th at through it he should have the strength to stand in the palace of the Divine King, the Sovereign of the world, blessed is He; and that his body should not grow weak in the service of the Creator.

If a person transgressed this and brought to mind reprehensible thoughts on matters offaith (Heaven forbid) or a fantasy of immorality, or [some plan] to pursue af ter material desires-it is a great sin that drives him out ofthe world-to-come since it defiles aU the 248 limbs and parts, and the 365 sinews, of both the physical and the spiritual self. Therefore let a person greatly be ware of this.

It is in effect everywhere and always, for both man and wo man.

MISJNA VAN DE WEEK

Pea – Hoofdstuk 1

Misjna 1:4

כָּל־לֶאֱמָרוֹ בִּפְאָה. כָּל־שֶׁהוּא אֶכֶל, וְנִשְׁמַר, וְגִדּוּלָיו מִן־הָאָרֶץ, וְלִקְיָטוֹ כְּאֶחָת, וּמִכְנִיסוֹ לְקִיּוֹם, חַיֵּב בִּפְאָה. וְהִתְבוּאָה וְהַקְטָנִיּוֹת בְּכֹל־הַזֶּה:

Men¹ heeft een algemene regel gesteld betreffende *pea*: alles wat voedsel is² en bewaakt is³ en wat uit de grond groeit⁴ en wat tegelijkertijd ingezameld wordt⁵, en wat wordt opgeslagen⁶, daarvan is *pea* verplicht. En graan en peulvruchten⁷ zijn daarbij inbegrepen⁸.

Aantekeningen

1. **Men** – De geleerden.

2. **Alles dat voedsel is** – Behalve *sfichiem* [wat uit zichzelf opkomt, uit zaad van vorig jaar of van zaad dat is overgevaaid en] waarvan men kleurstoffen maakt, ondanks dat die in geval van nood gegeten worden, want dat wordt geen voedsel genoemd en daarvoor is geen *pea* verschuldigd, want er staat geschreven (in *Wajjikra* 19:9): „Wanneer je de oogst van je grond afmaait”, en er is geen oogst dan alleen van iets dat eetbaar is (*RAV*).

3. **En dat bewaakt is** – Met uitzondering van *hefker* [wat geen eigenaar heeft], dat men niet bewaakt, daarvan is men geen *pea* verplicht, want er staat geschreven (ib.): „Voor de arme en de vreemdeling zul je het achterlaten.” Dat sluit *hefker* uit want dat is reeds achtergelaten (*RAV*).

4. **En dat uit de grond groeit** – Met uitzondering van truffels en paddestoelen, die geen wortels in de grond hebben maar die op de lucht groeien; men is daar geen *pea* voor verplicht, want er staat geschreven (ib.): „de oogst van je grond” (*RAV*).

5. **En dat tegelijkertijd ingezameld wordt** – Met uitzondering van vijgen en dergelijke boomvruchten [die niet allemaal tegelijkertijd rijp zijn en] die men een voor een plukt als zij rijp zijn, want er staat geschreven „oogst”, dat wil zeggen als men van iets heel veel bij elkaar inzamelt (*RAV*).

6. **En dat wordt opgeslagen** – Met uitzondering van groente, die men niet kan bewaren omdat zij snel bederven, want er staat geschreven (ib.): „de hoek van het veld dat je afmaait” en groente maait men niet (*RAV*).

7. **En graan en peulvruchten** – Graan van de vijf soorten, tarwe, gerst, spelt, haver en rogge. Peulvruchten, daaronder vallen: bonen, linzen e.d.

8. **Zijn daarbij inbegrepen** – Zijn *pea* verplicht want zij voldoen aan alle voorwaarden.

Wekelijkse Halacha Serie

HILCHOT SJABBAT

Gebaseerd op de Kitsoer Sjoelchan Aroech, Misjna Beroera, Sja'arei Halacha,
en Sjemirat Sjabbat Kehilchata
Samengesteld door Zwi Goldberg

HOOFDSTUK EEN – VOORBEREIDING VOOR SJABBAT (vervolg)

B. Baden, haar- en nagels knippen

7. Het is een mitswa om op vrijdag te baden, indien mogelijk het hele lichaam, maar als dat wegens tijdgebrek of om andere redenen niet mogelijk is, is het voldoende als men zijn gezicht en handen wast met warm water op vrijdag. Het is ook een mitswa dat men, indien nodig, zijn haar laat knippen en zijn nagels verzorgt.¹ Men doet dit om Sjabbat te eren, niet omdat het een absoluut vereiste is. Daarom moet men 's winters, als de dagen kort zijn en Sjabbat vroeg begint, oppassen dat men niet te lang in bad blijft zitten en daardoor Sjabbat zou overtreden.²

8. Het is niet goed om de nagels op donderdag te knippen, want dan beginnen ze op Sjabbat al weer te groeien en dan is het geen voorbereiding voor Sjabbat. Sommige autoriteiten schrijven dat men zijn teen- en vingernagels niet op dezelfde dag moet knippen. Het beste is daarom om de teennagels op donderdag en de vingernagels op vrijdag te knippen.

De Talmoed zegt dat wie zijn nagels verbrandt, een chassied is; wie ze begraaft is een tsaddiek, en wie ze weggooit is een slecht mens, want een zwangere vrouw zou er overheen kunnen lopen, en zij kan daardoor een miskraam krijgen. De Talmoed zegt ook dat afgeknipte nagels alleen schadelijk zijn op de plaats waar ze zijn gevallen bij het afknippen. Maar als men ze opveegt en ergens anders weggooit, kan het geen kwaad. Dus men moet zijn nagels ergens knippen op een plaats waar geen vrouwen komen, en anders moet men ze opvegen en ergens anders weggoien.³

Men moet zijn handen wassen, nadat men zijn vingernagels geknipt heeft.³

9. Het heeft de voorkeur dat men zijn nagels niet op volgorde knipt, maar men moet beginnen met de vierde vinger van de linker hand, d.w.z. als de duim de eerste vinger is, of vinger A is, begint men met de ringvinger, dan de wijsvinger, dan de pink, dan de middelvinger en ten slotte de duim, dus D-B-E-C-A. Daarna de linkerhand: B-D-A-C-E (wijsvinger, ringvinger, duim, middelvinger en pink).⁴

10. Sommigen hebben de gewoonte om hun haar en nagels niet te knippen op *erev Rosj Chodesj*, zelfs niet wanneer dat op een vrijdag valt, ingevolge de uitspraak van Rabbi Jehoeda Hachassied. Hoewel andere grote autoriteiten hier geen waarde aan hechten, is het beter hier precies in te zijn.⁵

11. Men trek speciaal mooie kleren aan voor Sjabbat. Dit geldt ook als men alleen of op reis is of zich bevindt in het huis van een niet-Jood, want de speciale, mooie Sjabbat-kleren zijn niet voor de eer van wie ze ziet, maar voor de eer van Sjabbat. Daarom moet men op Sjabbat geen klein kind vasthouden, zonder dat men eerst een doek of kussen op zijn schoot gelegd heeft, om te voorkomen dat het kind je kleren bevuilt.⁶ Men moet onmiddellijk na het baden de mooie Sjabbat-kleding aantrekken en met moet alleen vlak voor Sjabbat baden, zodat het duidelijk is, dat men dat doet ter ere van Sjabbat en zodat men direct daarna de Sjabbatkleren kan aantrekken. (Maar men moet wel oppassen het niet zo laat te doen dat men de Sjabbat daarbij zou overtreden.)

Men moet proberen om op Sjabbat niets te dragen wat men door de week draagt, zelfs geen onderhemd. En wanneer men het zich kan permitteren, schaft men zich ook een speciaal talliet voor Sjabbat aan.⁷

1. Sj.A. 260:1 en Rama. 2. M.B. 260:1. 3. M.B. 260:6. 4. Rama 260:1. 5. M.B. 260:8. 6. Sj.A. 262:2 en M.B. 262:6. 7. M.B. 262:5.